

НАВІНЫ

№90 (621)

КОШТ СВАБОДНЫ

стар.3

Мемарандум Аб перагаворным працэсе

Мы, прадстаўнікі вядучых апазіцыйных партый, зыходзячы з факта, што Вярхоўны Савет з'яўляецца адзіным легітымным органам улады ў Рэспубліцы Беларусь, адзначаючы, што Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прызнаецца міжнароднымі структурамі, у тым ліку АБСЕ, адзіным законным парламентам Рэспублікі Беларусь,

прызнаючы, што Вярхоўны Савет быў абраны ў выніку дэмакратычных выбараў і волевыяўлення народа Беларусі і што мандат яго паўнамоцтваў канчаецца ў лютым 2001 года,

вітаючы і падтрымліваючы ініцыятыву перамоўнага працэсу, як сродку па выхадзе з глыбокага канстытуцыйнага, палітычнага і эканамічнага крызісу,

заяўляем аб гатоўнасці ўсімі сродкамі садзейнічаць працэсу падрыхтоўкі і правядзення канструктыўных, рэальных, узаемаадказных перамоў, аб перадачы Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь паўнамоцтваў на зацверджанне саставу дэлегацыі і мандата на вядзенне перамоў.

Старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада)

М.Статкевіч

Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Партыі камуністаў Беларускай

С.Калякін

Старшыня Аб'яднанай Грамадзянскай партыі

С.Багданкевіч

В.а.Старшыня Беларускага Народнага Фронту «Адраджэньне» і Партыі Беларускага Народнага Фронту

Л.Баршчэўскі

Старшыня Цэнтральнай Рады Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады

С.Шушкевіч

Старшыня Беларускай партыі працы

Л.Лемяшонак

Старшыня Беларускай партыі жанчын «Надзея»

В.Палевікова

Адзіная пазіцыя дэмакратычных сілаў Партыі дэлегавалі Вярхоўнаму Савету права на перамовы з цяперашняй уладай

● Кожнаму кардынальнаму рашэнню дэмакратычных сілаў папярэднічае сур'ёзны «мазгавы штурм»

Рыгор БУЯН

Аб'яднаная апазіцыя інтэнсіўна рыхтуецца да дыялогу з уладай. Перамоўны працэс пры пасрэдніцтве Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЕ мае пачацца ўжо ў верасні і мусіць пакласці канец процістаянню дзвюх галінаў улады ды вывесці краіну з канстытуцыйнага тупіка.

Платформа, з якой апазіцыя збіраецца ісці на перамовы, выкрышталізоўваецца ўсё больш. Сем вядучых палітычных партыяў (БСДП (Народная Грамада), БНФ, АГП, БСДГ, ПКБ, партыя жанчын «Надзея», Беларуская партыя працы) зрабілі ход канём, які ў прыцыпе можа змяніць расстаноўку сілаў у дыялогу: яны ініцыявалі перадачу сваіх мандатаў на вядзенне перамоў Вярхоўнаму Савету 13-га склікання. Мікола Статкевіч, у сваім асабістым меркаванні, паставіў умову, што паўнамоцтвы і пазіцыю прадстаўнікоў палітычных партыяў зацвярджаюць статутныя органы гэтых партыяў.

У сваю чаргу прэзідыум ВС, які прай-

шоў 9 жніўня, «станоўча аднёсся да гэтай ідэі — зацвердзіць склад дэлегацыі і атрымаць мандат на вядзенне перамоўнага працэсу ад вядучых апазіцыйных партыяў», — адзначыў пасля паседжання прэзідыума Анатоль Лябедзька. Гэта азначае, што дэ-факта дыялог на запланаваных перамовах будзе ісці паміж ВС, які збіраецца выражаць волю ўсіх апазіцыйных сілаў, і цяперашнім рэжымам. Такі падыход да перамоў з боку апазіцыі даведзены кіраўніку КНГ АБСЕ Хансу-Георгу Віку на яго сустрэчы з кіраўніцтвам ВС і лідэрамі палітычных партыяў 10 жніўня.

Аднак, як сцвярджае старшыня АГП Станіслаў Багданкевіч, перадача Вяр-

хоўнаму Савету мандата на вядзенне перамоў ад імя ўсёй апазіцыі не азначае, што парламент у сваіх дзеяннях будзе абсалютна самастойны. «Апазіцыя выпрацуе платформу, на аснове якой пры пасрэдніцтве АБСЕ будзе весці перамовы. Я лічу, што ВС асвеціць гэта сваім легітымным жэстам. Але гэта не азначае, што Вярхоўны Савет будзе сам усё рашаць. Гэта значыць, што палітычныя партыі, якія ўваходзяць у апазіцыю, прызнаюць Вярхоўны Савет, яго легітымнасць, добраахвотна перадаюць свае паўнамоцтвы. А Вярхоўны Савет будзе цесна кантактаваць у выпрацоўцы ўсіх канчатковых рашэнняў з палітычнай апазіцыяй», — заявіў у інтэрв'ю НАВІНАМ С.Багданкевіч.

Апазіцыя плённа рыхтуецца да перамоў. Але ўся іх работа можа змарнавацца, калі існуючы рэжым адмовіцца весці дыялог з аб'яднанай апазіцыяй у асобе ВС. Такого зыходу выключачь нельга.

Батліхскага аэрадрома быў абстраляны верталёт начальніка генеральнага Штаба Расіі генерала Анатоля Квашніна. Па аэрадроме быў нанесены моцны агнявы ўдар. Два верталёты былі спаленыя, яшчэ два атрымалі моцныя пашкоджанні. У выніку абстрэлу загінуў Герой Расіі, падпалкоўнік Юрый Наумаў.

Тым часам, в.а. старшыня расійскага ўрада Уладзімір Пуцін мяркуе, што «за тыдзень-паўтара праблема Дагестана будзе вырашана». Колішні міністр абароны Расіі Павел Грачоў «Паша-мерседэс» сцвярджаў, што Грозны можна ўзяць адным палком дэсантнікаў. У выніку чачэнская вайна зацягнулася на гады і пацягнула за сабой дзесяткі тысяч ахвяраў. Што стане з Дагестанам і ўсёй Расіяй, пакуль не ведае ніхто.

ГАРАЧАЯ ЛІНІЯ

РНЕ ужо ў Шклове

Пад Шкловам з'явіліся малойчыкі Расійскага нацыянальнага «Единства» (РНЕ) у колькасці 50 чалавек. Яны разбілі свой лагер, з'явіліся ў раённым цэнтры, расклеілі ўлёткі з заклікам: «Чым больш фашызму, тым лепш», і зніклі. Асобныя жыхары абласнога цэнтры бачылі іх пад Магілёвам, аднак у горадзе яны пакуль не з'явіліся.

Аляксандр СЕРДЗЮКОЎ

На футбол — з бел-чырвона-белымі сцягамі

Роўна праз тыдзень, 18 жніўня, на мінскім стадыёне «Дынама» мусіць адбыцца таварыскі матч па футболе Беларусь—Расія. Папярэдні матч паміж імі скончыўся з лікам 1:1, і таму новы матч усё вырашыць. Маладзёжная арганізацыя Малады Фронт прапанавала ўсім прыйсці на матч і «паказаць таварышам з Усходу, якога колеру нашыя нацыянальныя сцягі». Хлопцы плануюць таксама пранесці на стадыён бел-чырвона-белыя сцягі.

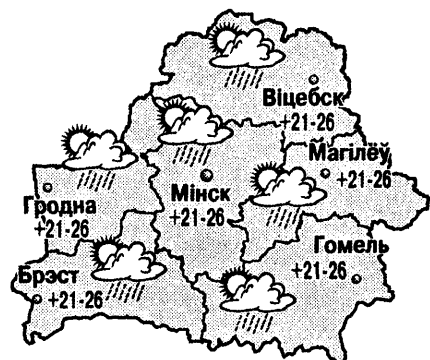
Гаянская жанчына- прэзідэнт пайшла ў адстаўку

78-гадовая Джэнет Джэган, прэзідэнт Гаяны, вырашыла пайсці ў адстаўку з нагоды свайго кепскага здароўя. Апошні месяц яна правала ў шпіталі ў ЗША — лчылася пасля мікраінфаркту. Выступаючы па нацыянальным тэлебачанні, яна паведаміла, што перадае ўладу 35-гадоваму міністру фінансаў Гаяны Бхарату Джэджы. Такім чынам, Джэнет Джэган адразу разбурыла ўсе планы апазіцыі, якая выступала за імпічмент ёй.

Падрыхтаваў Расіслаў ПЕРМЯКОЎ

**наша
свабода**

НАДВОР'Е

12—13 жніўня па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, месцамі кароткачасовыя дажджы, навалыніцы, вечэр заходні, паўночна-заходні, 5—10 м/сек. Пры навалыніцах парывы да 14 м/сек. Тэмпература паветра 12 жніўня ўначы 11—16, 13 жніўня па Гродзенскай, Віцебскай, Магілёўскай, Мінскай вобласці — 8—13, па Брэсцкай — 9—14, па Гомельскай — 10—15 градусаў.

Курс наяўнага долара
на «чорным рынку»

450 000

Шура развальвае Расію Усходні сусед уцягваецца ў новую вайну

Расіслаў ПЕРМЯКОЎ

Новы рашучы крок па развале Расіі быў зроблены ўчора. Як паведаміла агенцтва «Интерфакс», у аўторак у 6 гадзінаў раніцы ісламская шура — савет каўказскіх народаў — абвясціла пра стварэнне незалежнай Ісламскай Рэспублікі Дагестан.

Шура абвясціла свяшчэнную вайну — джихад — усім няверным да поўнага выгнання іх з мусульманскай тэрыторыі. Яна таксама звярнулася да чачэнскага народа з просьбай аб падтрымцы.

Ісламская шура выключае любую магчымасць перамоў з расійскім кіраўніцтвам. «Размова можа ісці толькі пра поўны вывад войскаў і прызнанні суверэннага Дагестана», — адзначылі прадстаўнікі шуры.

Тым часам, старшыня Дзяржсавета Дагестана Магамедаў заклікаў жыхароў рэспублікі, «пачынаючы з сённяшняга дня, жыць па-іншаму... Усе мусіць быць адкланяны з адпачынкаў, быць гатовымі пайсці на матэрыяльныя ахвяры і рыхтаваць сябе да таго, каб змагацца са зброяй у руках».

Прадстаўнікі федэральнай Расіі адмаўляюць само існаванне шуры, называюць паўстанцаў «бандытамі» і хваляцца, што ўжо знішчылі больш за 40 чалавек. У панядзелак зранку ў раёне

СЕРАДА

З АЛЕКСАНДРАМ
ДУБРАВІНЫМ

Ахопленыя жахам і віном

Жыццё рэгулярна, жорстка і рашуча абвясняе марксістаў. Па ўсіх напрамках і па ўсіх артыкулах. Найбольш велічэнае і фундаментальнае сцвярдзенне марксізму-ленінізму, што, нібыта, рабочы клас — самы перадавы і рэвалюцыйны, — аказалася лухтой. Патрэбна была толькі адна, але сапраўдная праверка. І яна адбылася. У нас, на Беларусі.

Вось вынікі: рабочы клас — гэта самая палахлівая, неарганізаваная, несвядомая і забітая частка насельніцтва. У гэтым сэнсе сельскае насельніцтва стаіць на прыступку вышэй, бо нават мае сваю, Аграрную, палітычную партыю. Рабочы клас моліцца толькі на прафсаюзы — бездапаможныя, нерашучыя і ахопленыя жахам перад уладай утварэнні на чале з функцыянерамі-канфармістамі. Чакаць ад іх сапраўднай абароны інтарэсаў рабочага класа — нерэальна. Яны ўжо пабудавалі для сябе цёплае жыццё, і гэтага досыць.

А што ж самі рабочыя? Можа іх усё задавальняе? Зарплата — пяць-шэсць каларых фоталінея альбо адна вярхоў у нармальным рэстаране. Кватэра — пазельная шпакуюна са смуродным пад'ездам. Ежа — выпадковая, самаробная, што вырастае на градах альбо пад нагамі. Ахова здароўя — са сваімі прасцінамі, шпрыцамі і лекамі. Адпачынак — ураскарачку на сваіх сотках альбо на Мінскім моры.

Чаму ж тады беларускія рабочыя не патрабуюць лепшай долі, не выступаюць супраць эксплуатацыі іх працы наменклатурай рэжыму? Як яны могуць глядзець у вочы сваім дзецям, прыносячы дадому такую зарплату?

А яны проста баяцца. Баяцца, што адбярэць і гэта. У прыпынтцы, нашым рабочым можна ўвогуле не плаціць. Трэба толькі выдаваць вопратку і абутак ды дазволіць красці на родным прадпрыемстве ўсё, што дрэнна ляжыць. Тым больш, што адна завава ў іх усё ж ёсць: самая танная ў свеце гарэлка і пладова-агароднае віно. (Ці не таму Лукашэнка любіць пралетарыі Расіі?)

Карыстаючыся прафсаюзным анабіёзам, улада яшчэ мацней заціскае рабочага ў кут. А той і не піскае. Скажучы, будзе працаваць у суботу і нядзелю. Скажучы, будзе дакладваць у кампетэнтныя органы на свайго таварыша. Скажучы, пойдзе шукаць волага сярод сваіх суседзяў. Нездарма столькі былых рабочых сёння сярод тых, хто з дубінкай палое на сумленых і свядомых грамадзянаў нашай краіны.

Не трэба ілюзіяў. Пакіньце рабочага ў спакой. Беларускі пралетарыят — гэта праслойка пад мільярд і наменклатурай. А выключэнні з правілаў толькі падмацоўваюць правілы.

Сямёну Шарэцкаму ў Літве падабаецца

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Спікер Вярхоўнага Савета 13-га склікання Сямён Шарэцкі сцвярджае, што «адчувае сябе ў бяспецы» ў Літве. Пра гэта ён заявіў у сваім інтэрв'ю буйнейшаму літоўскаму штодзённіку Lietuvos Rytas.

Нагадаем, што С.Шарэцкі знаходзіцца ў Літве з 22 ліпеня, куды ён з'ехаў, каб схаватца ад пераследу ўладаў. Ён жыве ў Вільнюсе на канспіратыўнай кватэры пад ўмоцненай аховай. Тым не менш, па словах спікера, ён знаходзіць час, каб сустракацца з саратнікамі, займацца беларускімі справамі і нават вывучаць літоўскую мову.

Як сцвярджае Шарэцкі, пакуль ён застаецца ў Літве: «Я хацеў бы падзякаваць Богу, што Літва ўжо змагла вярнуць сабе незалежнасць. Тут ёсць дэмакратыя, свабода, таму я вырашыў з'ехаць сюды. Тут я адчуваю сябе ў бяспецы».

Тым часам, як паведамліў дарадца літоўскага прэзідэнта Альбінас Янушка, ягоны шэф, Валдас Адамкус, не збіраецца сустракацца з Шарэцкім. Пра гэта А.Янушка паведамліў пасля сустрэчы з беларускім амбасадарам Літве Уладзімірам Гаркуном. У Гаркун апошнім часам неаднаразова папярэджваў літоўскія ўлады, што афіцыйны Мінск незадаволены знаходжаннем Шарэцкага ў Літве.

Экс-міністра Захаранку будуць шукаць за мяжой

Альгерд НЕВЯРОЎСкі

Больш за тры месяцы мінула з часу таямнічага знікнення ў цэнтры Мінска экс-міністра ўнутраных спраў Юрыя Захаранкі. Вынікі пошуку былога міністра ўчора распаўсюдзілі жонка і дачка, а таксама члены грамадскай камісіі.

Аляксандр Лукашэнка ўжо заявіў на ўсю краіну, што Захаранка стаў ахвярай крымінальнай, у якіх ён, нібыта, пазычыў вялікую суму грошай. Родныя і калегі экс-міністра лічаць гэтыя заявы гнуснай хлуснёй. Паводле слоў дачкі былога міністра Алены, за некалькі дзён да знік-

Польшча патрабуе выдачы «сталінскага пракурора»

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Генеральны пракурор Польшчы Ханна Сухоцка падпісала ў панядзелак просьбу да Вялікабрытаніі аб выдачы «сталінскага пракурора» Хелены Валінскай. Пані Валінска ў часы камуністычнай Польшчы шмат заробіла для таго, каб сфармаваць доказы, неабходныя для павешання аднаго героя Другой сусветнай вайны і засадзіць за крэты яшчэ 14 чалавек.

«Польшча зрабіла тут усё, што магла, цяпер справа за Вялікабрытаніяй», — заявіла прэс-сакратар Ханны Сухоцкай. 79-гадовая

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Збройны скандал у Казахстане

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Прэзідэнт Казахстана Нурсултан Назарбаеў адправіў у адстаўку свайго міністра абароны і сакратара Савета бяспекі за продаж шасці Мігаў-скіх вынішчальнікаў.

Пасля паседжання Савета бяспекі, якое адбылося ў панядзелак, Назарбаеў звольніў усё кіраўніцтва міністэрства абароны і Савета бяспекі, а таксама кіраўніцтва кампаніі, якая аказалася ўцягнутая ў скандал.

Сам скандал пачаўся 19 сакавіка гэтага года, калі ў азербайджанскай сталіцы, Баку, на бор-

ФОТАФАКТ

А нас пакуль палітыка не цікавіць

АНЕКДОТ НУМАРА

Стары яўрэй памірае і, лежачы на смяротным ложку, кажа: — Я заўсёды піў гарбаты дома з адной лыжкай цукру, у гасцях — з трма... А любіў піць — з двума.

Чарговая сесія ВС збярэцца ў верасні

Рыгор БУЯН

Кіраўніцтва ВС 13 склікання вызначыла папярэднюю дату правядзення чарговай сесіі парламента — яна пройдзе 1–2 верасня. Выканаўца абавязкаў старшыні камісіі па міжнародных справах Анатоль Лябедзька назваў прыблізную павестку дня. Парламент заслушае палітычны даклад, падрабязна прааналізуе сітуацыю ў краіне і заадно «прэзентуе планы рабо-

ты ВС да заканчэння яго паўнамоцтваў». Другім пытаннем стаіць справа зачата мандатнай камісіі — яна зачытае даклад пра колькасць склад ВС. Сесія, зразумела, не зможа абысці ўвагай і перамоўны працэс з цяперашнім рэжымам, пачата якога чакаюць у пачатку верасня.

За 7–10 дзён да сесіі адбудзецца яшчэ адно паседжанне прэзідэнта ВС, якое больш дэталёва распіша павестку дня.

Расійская станцыя «стартуе» ў 2000 годзе

Алег САКАЛОЎ, БелаПАН

Расійская радыёлакацыйная станцыя далёкага выяўлення тыпу «Волга» сістэмы папярэджання аб ракетным нападзе, якая будзе пад Баранавічамі (Брэсцкая вобласць), будзе прынятая ў доследную эксплуатацыю ў снежні 1999 года, а ўжо ў 2000 годзе прыступіць да баявога дзярства ў поўным аб'ёме. Пра гэта паведамліў расійскі СМІ са спасылкай на галоўнакамандуючага ракетнымі войскамі стратэгічнага прызначэння Расіі Уладзіміра Якаўлева.

Паводле інфармацыі СМІ, цяпер будаўніцтва станцыі вядзецца поўным ходам — у збудаваннях прыёмнага і перадаюча-

га комплексу завяршаюць аддзелку, вядзецца мантаж іхняга «электроннага» начыння. Паведамляецца таксама, што менавіта з электронікай узніклі нечаканыя праблемы: антэнныя модулі станцыі па кааперацыі яшчэ з савецкіх часоў збіраліся на Украіне, на Днепрапятроўскім машынабудавальным заводзе, і цяпер украінскае прадпрыемства настаявае амаль на чатырохкратным павелічэнні сумы кантракта за пастаўку «начыння». Калі бакі не здолее дамовіцца, то Расія будзе вымушана размясціць заказ на прадпрыемствах уласнага ваенна-прамысловага комплексу ў Маскве і Рыбінску. Праўда, як сцвярджаецца, на тэрміны ўводу ў дзеянне станцыі гэта не паўплывае.

Статкевіч не жадае быць двойчы асуджаным

Рыгор БУЯН

Старшыня БСДП (Народная Грамада) Мікола Статкевіч 10 жніўня заявіў, што адмаўляецца «ад свайго подпісу, дадзенага 4 жніўня пад падпіскай аб нявыездзе».

Нагадаем, што 28 ліпеня судзя Савета суда Мінска Іна Шэйко прысудзіла Міколу Статкевічу 10 сутак адміністрацыйнага арышту за аргантацыйны шэсць ў Дзень Незалежнасці, 27 ліпеня. Тым жа днём супраць лідэра БСДП

узбудзілі крымінальную справу па арт. 186/3/ КК. 4 жніўня следчы Мінскай гарадской пракуратуры Валерый Коранеў наведваў Статкевіча ў спецыяльнаму-размеркавальніку МУС і ўзяў з яго падпіску аб нявыездзе. Ужо на волі, як сцвярджае Мікола Статкевіч, ён зразумеў, што «крымінальная справа супраць мяне ўзбуджаная незаконна». Таму лідэр Народнай Грамады адмовіўся ад свайго подпісу пад падпіскай аб нявыездзе і з гэтага моманту лічыць сябе «незвязаным з дадзенай падпіскай».

Булыгін яшчэ лётае

Мікола ВАЙТОВІЧ

Камандуючы ваенна-паветранымі сіламі Беларусі, генерал-маёр Сяргей Булыгін абверг інфармацыю пра тое, што супраць яго ўзбуджаная крымінальная справа. Нагадаем, у прэсе паведамлялася, што супраць камандуючага С.Булыгіна і генеральнага дырэктара ЗАТ «Тэх Авія Сервіс», у мінулым адной з вышэйшых службовых асобаў ВПС, Уладзіміра Жыгачова была ўзбуджаная крымінальная справа. Падставай для яе сталі матэрыялы, сабраныя ваеннымі контрразведчыкамі. У Жыгачову інкрымінавалі крадзеж маёмасці шляхам прываення, растраты ці злоўжывання службовым становішчам, а С.Булыгіну — злоўжыванне ўладай, перавышэнне ці бяздзейнасць улады. Генерал-маёр патлумачыў журналістам, што крымінальная справа ўзбуджаная толькі супраць ЗАТ «Тэх Авія Сервіс», якое супрацоўнічала з авіяцыйнай і ваенна-паветранымі сіламі. Гэтая фірма існуе каля шасці гадоў, і за гэты час «нейкія самалёты і верталёты здаваліся ў арэнду». Па

словах Булыгіна, праваахоўныя органы разбіраюцца з пытаннем 1994–1996 гадоў, сам жа Сяргей Кузьміч прыступіў да абавязкаў камандуючага ў лістападзе 1997 года. Па словах генерал-маёра, ёсць, аднак, пытанні, звязаныя з часам ягонага камандавання, і ён вымушаны ўдзельнічаць у гэтым разбіральніцтве. С.Булыгін падкрэсліў, што супраць яго «ніякіх крымінальных праследаванняў няма», інакш прэзідэнт і сакратар Савета бяспекі не пакінулі б яго кіраваць ваенна-паветранымі сіламі.

Па словах Булыгіна, пасля распаду СССР Беларусь атрымала самае буйнае авіяцыйнае аб'яднанне тэхнічнай, якой хапіла б на чатыры Беларусі. Вялікая частка верталётаў і самалётаў аказалася лішняй, і яе было мэтазгодней адправіць на металалом альбо рэалізаваць. Цяпер на ўзбраенні ў нашай краіне засталася каля 500 самалётаў і верталётаў. Сам генерал-маёр С.Булыгін лятае на СУ-24М. Самая галоўная праблема — недастатковае фінансаванне, пагэтану, рэалізуючы лішнюю тэхніку, авіяцыя спрабавала паправіць свой бюджэт.

СКАНДАЛ

Усё на продаж!

Чарговыя прыродныя тэрыторыі краіны далучаныя да «дзяржавы» прэзідэнцкага заўхоза Івана Ціцянкава

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Белкаапсаюз і Белміжкалгасздравуница не хочуць аддаваць свае санаторыі ў Нарачы кіраўніку справаў прэзідэнта Івану Ціцянку. Як мы ўжо паведамлялі, гэтыя аб'екты ў якасці нацыянальнага парку «Нарачанскі» далучаныя прэзідэнцкім указам да неабсяжнай гаспадаркі ўсеагутнага «заўхоза». На мінулым тыдні сарвалася сустрэча прадстаўнікоў гэтых ведамстваў з новым гаспадаром.

Пытанні перадачы санаторыяў для ўпраўлення справаў ужо не актуальныя. Дырэктарам новага парку прызначаны былы кіраўнік мінскага санаторна-аздраўленчага цэнтру «Юнацтва» Сяргей Гомза. Сам Ціцянку таксама наведаў Нарач, каб даць першыя ўказанні. Мясцовыя жыхары спадзяюцца, што Іван Іванавіч перацягне свой карабель з дыскатэкамі, якія цягнуцца да глыбокай ночы, перашкоджаючы адпачынку, на бераг каля пансіянаты «Сосны», дзе звычайна адпачываюць высокапастаўленыя чыноўнікі з Мінска. Няхай яны там танчаць хоць усю ноч, як гэта прынята на еўрапейскіх курортах. Тым болей, што «Сосны» ўжо даўно належыць у праўленню справаў. Пакуль жа карабель размяшчаецца каля двух іншых санаторыяў, дзе адпачываюць простыя людзі. Дарчы, урачы не раіць ім купання ў квадраце, прылеглым да знакамітага плаваючага аб'екта. Санаторыі «Будаўнік» і «Прыазёрны» быццам замерлі ў чаканні новай улады.

«Будаўнік» належыць Белміжкалгасздравуницы, а дакладней, з'яўляецца ўласнасцю рэспубліканскага Савета калгасаў, кіраўніцтва якога адмовілася падпісаць перадачу здравуницы Ціцянку. На глебе гэтых разбораў кіраўнік Белміжкалгасздравуницы спадар Нячаеў трапіў у бальніцу — не вытрымала сэрца. Першы намеснік Савета калгасаў Васіль Шулякоўскі сказаў карэспандэнту НАВІНАУ, што лёс «Будаўніка» можа вырашыць выключна толькі сам Савет, у які ўваходзяць 250 прадстаўнікоў калгасаў краіны.

Збярэцца ён на чарговае паседжанне толькі ў лістападзе, а да гэтага часу ні прэзідэнт, ні ягоны «заўхоз» не маюць права адбраць у калгаснікаў папулярную лячэбніцу. У кіраўніцтве Савета калгасаў спадзяюцца, што Ціцянку ў крайнім выпадку выкупіць «Будаўніка», калі гэта яму надта спатрэбілася. Пакуль

● Іван Ціцянку не толькі любіць жывую прыроду, але і прыглядаецца да спорту

жа з кіраўніцтвам Савета ніхто па гэтым пытанні нават не раіўся. Як паведамілі ў Белміжкалгасздравуницу, у «Будаўнік» укладзена шмат гроў, адрамантаваны харчблок, холы, дах, пракладзены водаправод для мінеральнай вады. У гэтым санаторыі, даступным па кош-

тах для калгаснікаў, у летні сезон адпачывалі каля 300 чалавек. Дарчы, сёлета другім прэзідэнцкім указам у калгаснікаў з 1 верасня адбіраюць здравуницу ў Нясвіжы. Прычым з уласнікам аб'ектаў ніхто нават не раіцца, яго проста ставяць перад фактам. Праўда, міні-

стэрства культуры паабяцала аддаць з чужой здравуницы медабсталяванне і ложка. Белміжкалгасздравуница спадзяецца цяпер атрымаць значную кампенсацыю ад Ціцянкава за нарачанскі аб'ект, якая пойдзе на будаўніцтва новага санаторыя для калгаснікаў «Вячэлле» ва Ушацкім раёне, альбо ўрэшце ўзамен ім перададуць «Журавушку» на Нарачы, якая з'яўляецца ўласнасцю Мінсклябпрама. Сапраўды, дзіўна, што

Другі нарачанскі санаторыі «Прыазёрны», які таксама прыналежыць Ціцянку, належыць Белкаапсаюзу, таксама здавацца проста так не збіраецца. Як толькі пайшлі чуткі наконт захопу «Прыазёрнага», уласнікі спынілі будаўніцтва новага лячэбнага корпуса і сталовай, бо навошта траціць грошы, калі яны ўсё роўна прападуць. У Белкаапсаюзе не маюць ілюзіяў, у праўленне справаў прэзідэнта не будзе з ім

Іван Іванавіч не замахнуўся на іншыя нарачанскія здравуницы, якія належыць міністэрству ўнутраных справаў ці рэспубліканскім прафсаюзам. Ён проста вырашыў, што лягчэй справіцца менавіта з калгаснікамі, знясіленымі на бітвах за ўраджай.

цырымоніца. Наўрад ці ўдасца цяпер старшынё Белкаапсаюза Віктару Уладуку адстаяць ведамасную ўласнасць альбо атрымаць кампенсацыю. Ціцянку ж дазволена ўсё. Цікава, якая чарговая тэрыторыя Беларусі будзе далучаная да «заўхознай» дзяржавы? ■

ТЭНДЭНЦЫ

Полицейское государство

Ежедневно сотрудники Белорусского Хельсинкского комитета становятся свидетелями людских трагедий и страданий. В комитет обращаются граждане, оказавшиеся жертвами несправедливых и незаконных действий властных и правоохранительных структур. Сегодня НАВІНЫ публикуют некоторые из этих свидетельств.

В отдельных случаях, из-за невозможности проверить тот или иной факт, указанные в свидетельствах фамилии должностных лиц были нами изменены либо сокращены до одной буквы.

Гомель

Сергей Кизёв, руководитель свободного профсоюза частных предпринимателей Гомельской области:

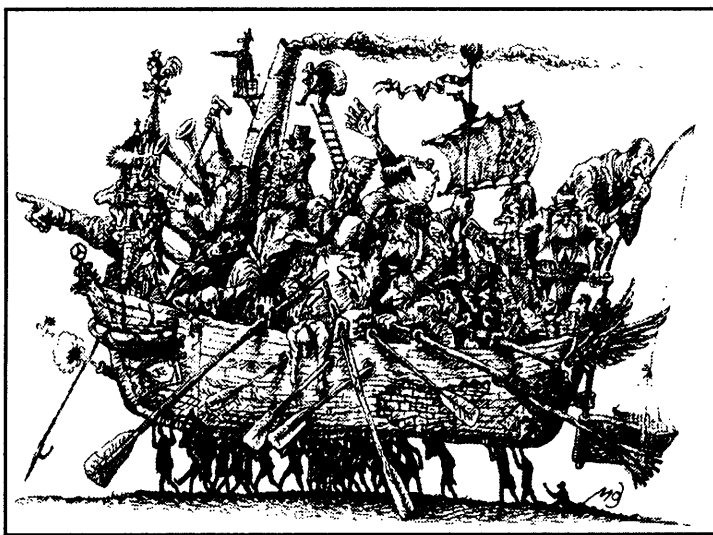
«18 июня на Центральном колхозном рынке, проходя мимо стоящей с моим торговым местом палатки, я стал свидетелем того, как два человека грубо обращались к хозяйке палатки и незнакомому человеку. Я спросил: «В чём дело?» В ответ мне в грубой форме предложили убираться. Я представился председателем профсоюза. Незнакомцы ответили, что надеются на меня наручники и посадят в каталажку, тогда я стану более покладистым и не стану лезть не в свои дела. Один из нападавших куда-то побежал, второй представился сотрудником Железнодорожного ОБЭП Гомеля. Второй, оказавшийся также милиционером, привёл наряд милиции и указал на нас пальцем. В группе, на которую указал милиционер, оказались я, хозяйка палатки и покупатель Александр Рымский. При всех этих действиях милиционеры

пользовались грубейшими формами обращения, невежественными оборотами речи, угрозами. Нас всех арестовали, отвезли в Железнодорожный РОВД, развели по разным комнатам и стали принуждать подписать фальшивые протоколы о правонарушении, якобы нами совершённых. Так, я слышал, как в соседней комнате принуждали Андрея Чеботкова подписать протокол правонарушения ст. 166 УК. Между собой в нашем присутствии советовались, какую статью правонарушения нам приписать. Меня и совершенно случайного прохожего А.Рымского сцепили наручниками крест-накрест и вместе с Чеботковым и случайно задержанным затолкали в милицкий автомобиль. Нас всех втиснули с наручниками в 32-градусную жару в помещение, рассчитанное на двоих. После чего повезли в суд Центрального района, где судья Марина Домненко за несколько минут решила вопрос о нашей виновности в нарушении статьи 166 УК Беларуси. Мы не оказывали никакого сопротивления, несмотр-

я на невыносимую грубость работников милиции и избивание Андрея Чеботкова.

Изложенные мною факты могут подтвердить потерпевшие и участники события, а также свидетели на рынке. Меня забрали, не позволив присмотреть за выставленным товаром в 100 млн. рублей. Когда я вер-

нулся и пересчитал товар, исчезли товары и продукты на сумму более 35 млн. рублей. До 5 июля 1999 года судья М. Домненко не предоставляла мне протокол судебного заседания и решения суда в связи с тем, что они не готовы.

Изложенные факты могут подтвердить Андрей Чеботков, Фатима Цгоева, Татьяна Убиенцева, Виталий Дорошков, Геннадий Иваненко.

Постановление суда: 18 июня С.Кизёв оказал неповиновение

сотрудникам милиции, воспрепятствовал составлению документов. Суд постановил подвергнуть его штрафу в размере 5 млн. рублей.

С.Кизёв направил жалобу на действия сотрудников милиции Пономаренко и Матюшенко председателю областного суда Гомельской области и прокурору Гомельской области.

Минск

9 июля 1999 года в 21.30 на Минской кольцевой дороге сервантами ГАИ был задержан Олег Бадерин, житель Пинска. Увидев написанную от руки доверенность на пользование автомобилем, сержант О. начал кричать на Бадерина, утверждая, что бумага недействительна. Бадерин пояснил, что по вступившему в силу Гражданскому кодексу от 1 июля 1999 года такая доверенность действует.

О. начал угрожать Бадерину и оскорблять его. Из речей сержанта О. было видно, что он рассержен тем, что Бадерин самостоятелен и юридически образован. Затем О. бездоказательно обвинил Бадерина в краже машины, отнял ключи и повёз Бадерина на его машине в отделение милиции. При этом О. всячески оскорблял и унижал Бадерина. Более 2 часов Бадерин просидел в дежурной части. Никто из милиционеров не желал заниматься его делом. Через 2 часа Бадерина позвали в кабинет, сообщили, что машина не утнана, но не извинились, а заявили, что он всё равно должен быть виноват и поэтому обязан подписать протокол правонарушения ст. 117 КоАП. Усталый и измученный, Бадерин подписал протокол, надеясь, что его вместе с машиной отпустят. Но сержант О. со смехом и издевательскими заявлениями заявил, что машина будет поставлена на штрафную площадку, а Бадерин может жаловаться хоть президенту, правды не найдёт. На окраине города, на штрафной площадке, оформив документы, милиционеры оставили Бадерина и уехали смеясь. Им показалось смешным, что в два часа ночи и без денег Бадерин должен остаться в чужом городе.

Пинск

8 июля 1999 года в Пинске около 18.00 в районе продовольственного магазина № 44 по ул. Первомайской во время облавы милиции на торгующих в неположенном месте была задержана Ольга Вабищевич, которая купила стакан черники и ждала из магазина мужа и годовалого ребёнка. Майор милиции В., за-

державший Ольгу, провёл её в микроавтобус. Там задержанной стало плохо от жары. Она попросилась на улицу, тем более что возле магазина её искали муж и ребёнок. Милиционеры нагнали её. Тогда Ольга вышла из автобуса. Майор В., стоявший у машины, начал закручивать ей руки. Ягоды в руке женщины раздавились и сок брызнул на рубашку. Это взбесило майора, тот сбил женщину с ног. Стоящие рядом милиционеры стали наносить ей удары ногами. Она потеряла сознание. Её взяли за руки и за ноги и бросили в микроавтобус. В участке, когда она очнулась, её стали запугивать, что осудят по 166-й статье (сопротивление работникам милиции). Обещали отпустить, если она подпишет протокол, что торговала в неположенном месте. Вабищевич подписала чистый бланк протокола, потому что иначе её обещали посадить в тесную клетку, а ей было очень плохо физически. В травмопункте женщине оказали помощь.

Всего на протяжении лета 1999 года в Белорусский Хельсинкский комитет поступило 10 подобных заявлений от граждан Беларуси. БХК считает, что политика государства направлена на увеличение численности правоохранительных органов, придание им карательных функций. Милиция предпринимает усилия по подавлению любой гражданской, политической и экономической самостоятельности и приводит к созданию сообщества, основанного на страхе, лжи и насилии, а не на силе закона.

Служба мониторинга БХК, региональных отделений БХК.

УСХОДНІ НАПРАМАК

«Цэнтр новай сілы»

Кастусь ТАРАСАЎ

У інтэрв'ю «Российской газете» А. Лукашэнка заявіў, што беларуска-расійскі саюз можа стаць магутным геапалітычным блокам. Паводле яго словаў, «гэта будзе цэнтр, які будзе супрацьстаяць і амерыканцам, і Заходняй Еўропе». Лукашэнка згодны, што не ўсе хочучы бачыць «новае геапалітычнае ўтварэнне, якое будзе цэнтрам новай сілы».

Пытанні геапалітыкі — рэч малацікавая для простага расійскага чалавека, бо ён на геапалітыку ніяк не ўплывае і мае дужа спрошчаную інфармацыю пра змест геапалітычных інтэрэсаў Расіі, прыкладам, на Сярэднім Усходзе. Тым больш, геапалітыка нецікавая для простага чалавека на Беларусі, паколькі тут ужо з гадоў трыста як знікла традыцыя геапалітычнага мыслення. Знікла, бо не было сваёй дзяржаўнасці і адпаведных групавак. Геапалітыка патрабуе мець пэўны патэнцыял: на сённяшні дзень гэта энерганосбіты, карысныя выкапні, зручны выхад да мора, карацей кажучы, валоданне нечым, што мае стратэгічную значнасць. Беларусь, аднак, валодае адзіным стратэгічным рэсурсам — скразным шляхам з усходу на захад ці з захаду на ўсход (у залежнасці ад пункту гледзішча). І апроч гэтай стратэгічнай шашы — нічога. Не надта многа, каб прэтэндаваць на ўласныя геапалітычныя амбіцыі, мець уплыў на геапалітычны расклад Еўропы. Такі ўплыў няма чым забяспечыць.

Таму прыходзіцца думаць, выказванне А.Р. Лукашэнкі адрасаванае тым палітычным колам Расіі, якім пажадана, каб у верасні Б.Ельцын падпісаў саюзную дамову з Беларуссю. Падпісаны на ўмовах беларускага боку дагавор створыць з Расіі (з 10-мільённым беларускім дадаткам жывой сілы і стратэгічнай шашой) «цэнтр новай сілы». Але Расія і сёння мае геапалітычныя інтэрэсы, якія сягаюць на ўсе кантыненты, уключаючы Антарктыду. Далучэнне Беларусі не можа іх павялічыць ці ўзмацніць, як недалучэнне — паменшыць.

Мы палкам залежныя ад расійскіх энерганосбітаў, а ідэалагічна залежым можа нават больш, чым ад паставак нафты і электрычнасці. Пяць гадоў для насельніцтва старанна стваралі вобраз ворага на

вярнуць імперскія набуткі, узмацніць ілюзію аднаўлення федэратыўнай дзяржавы (у межах былога СССР). Гэта — пажаданы адказ на крыўднае асэнсаванне бедстваў апошняга часу: хітры Запад абвёў вакол пальца М. Гарбачова, каб разваліць Савецкі Саюз. Пра афганскую вайну, гонку ўзбраенняў, ваенна-прамысловы комплекс, які пажыраў бюджэт, зразумела, не ўзгадваецца. Людзям даводзіцца, што прыйшоў час «піць тот самы чай со слонамі».

Як палітык, якога не зада-

Захадзе і вобраз сябра («праваслаўныя браты-славяне») — на Усходзе. Галоўная хіба Расіі, як даводзіла наша ўрадавая ідэалагічная служба, — няўдае кіраўніцтва. Беларуская радыё пастаянна агучае тезіс, што Ельцын не клапаціцца пра сваю краіну (і пра СНД), а прэзідэнт Беларусі — адзіны, хто можа адстойваць страчаныя сацыялізмам пазіцыі.

Далучэнне Беларусі да Расіі задавальняе настроі таго мноства людзей, якія жадаюць

вальныя рэспубліканскі маштаб. А. Лукашэнка лагічна засвойвае тэзу геапалітыкі. Гэта азначае, што масы ўжо лічацца падрыхтаванымі для зменаў і наспеў час звароту да палітычных дзеячаў. Нездарма ў Расіі атрымаў статус «геройскага ўчынку» пераход роты дэсантнікаў з Босніі на Прышцінскі аэрадром. Пры ўсёй нязначнасці вынікаў ён вярнуў пачуццё вялікадзяржаўнага гонару і самапавагі мноству расіянаў.

Па сутнасці, гаворка пра вялікую геапалітыку (супрацьстаянне Амерыцы) не мае перавагі зместу, чым аднаўленне самаўпэўненасці насельніцтва ранейшай звышдзяржавы. Мала грошай, жыццця цяжка, дык хоць бы мець пачуццё ўплыву на свет: «багатыя таксама залежаць ад нас».

Паколькі расійскія выбары адкрываюць магчымасць прыходу да ўлады новых групавак палітыкаў, дык прапагандуемая А.Лукашэнкам прапанова стварыць «цэнтр новай сілы» можа паслужыць як асабіста яму, так і тым групам, якіх выбары могуць прывесці ў Крэмль на аснове такога тлумачэння карыснасці беларуска-расійскага саюза.

У такіх умовах Захаду больш прыемна бачыць Беларусь буферам паміж НАТО і Расіяй, чым у якасці блок-паста № 1 на памежжы паміж блокам дзяржаў. Адсюль вынікаюць намаганні стабілізаваць адносіны з галавой беларускай улады. Вузкі склад апазіцыі, хісткасць некаторых яе дзеячаў, малая народная падтрымка, засведчаная нешматлікімі пратэстантамі, — не павялічваюць спадзяванняў на магчымасці ўнутраных зменаў. Парламенцкія выбары на Беларусі ў наступным годзе нарэшце развязаць вузельчык нелегітымнасці Нацыянальнага сходу і легітымнага Вярхоўнага Савета, пасля чаго А. Лукашэнка проста пераможа на прэзідэнцкіх выбарах.

Ва ўсялякім разе, сёння палова нашага грамадства абыхавае да іншых сцэнараў бліжэйшай будучыні. Зразумела, што А.Лукашэнка, гаворачы пра геапалітыку, выставіў Захаду замакуфляваны ультыматум — не будзе абстрагнення, калі Запад пойдзе на нармальныя стасункі з сённяшняй Беларуссю. Стабільнасць у геапалітычных раскладах каштуе дорага, бо забяспечвае эканамічную і сацыяльную стабільнасць. Таму ператворымся мы ў цэнтр новай сілы ці застанемся ў баку ад яго, вырашыцца ўвосень у Маскве пры падпісанні дагавора. Калі А.Лукашэнка здолее навіязаць Крэмлю сваю волю, значыць прыйдзеца «супрацьстаяць».

ТВОРЧАСЦЬ

Кто мы в современном общеевропейском искусстве?

Состоялся тур белорусских художников по городам Франции

Татьяна НОВИКОВА

«Известные у себя на родине» белорусские художники этим летом совершили тур по городам Франции и Италии. Ольга Сазыкина, Артур Клинов, Витольд Левченко, Тимофей Изотов и куратор Инна Реут приняли участие в проекте «Интер-визо», который был организован Варшавской академией искусств и польским искусствоведом Эулалией Домановской, в число спонсоров вошли Министерство культуры Польши и европейский фонд IDEE.

«Интер-визо» должен был представить французской и итальянской публике современное искусство Восточной Европы, в данном случае — польских, литовских, белорусских и русских художников, работающих в жанрах инсталляции, перформанса и живописи. Такая грандиозная задача была решена с присущим современности минимализмом. Организаторы и круг спонсоров арендовали автобус, погрузили туда «известных у себя на родине» авторов и прокатили их по Западной Европе с выставками в Понт-а-Мусоне, Марселе и на знаменитой вилле Валькампа. Что удивительно, расходы по проживанию и питанию легли на

кий интерес к восточноевропейскому искусству не убывает. Об этом говорит тот факт, что отдельные авторские работы на некоторое время остались в галереях, вероятно, для более внимательного изучения. Эулалия Домановская считает, что подобные контакты полезны обеим сторонам — связь с Западом, утерянная в 20-е годы, восстанавливается. Это не первый подобный проект Эулалии: например, белорусские и польские художники на протяжении нескольких последних лет делали совместные выставки в Варшаве, Витевске, Минске и других городах. Однако связь, о которой упоминает куратор, должна бы за это время не просто восста-

● Белорусские художники с коллегами из Литвы, Польши и России возле галереи
Верхний ряд: первая справа — Ольга Сазыкина, вторая справа — Инна Реут, первый слева — Артур Клинов
Нижний ряд: четвертый справа — Витольд Левченко

плечи самих художников. Им пришлось мобилизовать свои ресурсы — они провели в Европе почти месяц.

Странствие стало основной темой этой акции. Но авторы представили себя так, как сочли нужным, и только А. Клинов включил в свою экспозицию уже знакомые белорусской публике чемоданы, в данном случае означавшие связь с путешествием. При всей скудости средств, которыми располагали художники, им удалось неплохо себя показать и привлечь к себе внимание публики и галеристов. В Марселе они заняли довольно большую экспозиционную площадь в Академии искусств и в альтернативной галерее RLBQ. Знаменитый итальянский галерист Пио Монти тепло принял художников на собственной вилле Валькампа, где в свое время побывали Йозеф Бойс и Энди Уорхол.

В общем западноевропей-

навливаясь, а и каким-то образом оформляться, а вещи — называться своими именами. Иначе это напоминает игру вне правил. Мне так и не удалось понять, кто кому теперь кем приходится в современном «общеевропейском» искусстве.

Мне кажется, что эти отношения хорошо проиллюстрировала судьба инсталляции Ольги Сазыкиной. Художница сделала работу под названием «Paradise» (Рай). Во дворе марсельской галереи на бумажную пулю, покрашенную в голубой цвет, она посеяла зерна белорусского пшеницы. На большом открытом пространстве, почти в квадратный метр, должна была вырасти голубая, райская трава... Вместо этого публика увидела нечто другое. В «рай» пришли местные муравьи и растащили все зерно по своим норам. Художники, наблюдавшие природный перформанс, говорят, что выглядело это красиво.

ПОШТА

Асабісты выбар

Паважаныя НАВІНЫ, хачу падзяліцца, 20 ліпеня скончыўся тэрмін паўнамоцтваў Лукашэнкі — а разам з гэтым зрабіліся неспраўдлівымі і ўсе тыя марыянеткавыя органы, якія падпарадкоўваюцца яму. Такім чынам, з 21 ліпеня я лічу сябе цалкам вызваленым ад усялякіх абавязкаў перад гэтай «уладай» і маю права не выходзіць аніякіх яе загадаў, сысходзяч яны з вуснаў Лукашэнкі, чыноўніцы, міліцыянта альбо каго яшчэ. Я падпарадкоўваюся толькі свайму сумленню і сваёй грамадзянскай правасвядомасці.

Гэта мой асабісты выбар як чалавека і грамадзяніна, больш таго, у якасці грамадзяніна — гэта мой непасрэдны абавязак.

Андрэй РАСІНСКІ

Сон в летнюю ночь

Недавно в лунную ночь принился мне сон, будто моя жена, нагладевшись белорусского телевидения, задала

мне несколько загадок, на которые я сразу ответить не смог. Интересно, сможет ли ответить на них читатель НАВІНА?

Будет ли умный человек часто беспардонно врать? Будет ли умный человек заниматься самовосхвалением? Будет ли умный человек обвинять в преступлениях, обзывать (жулики, воры, дермокрааты и т.д.), навешивать ярлыки на невинных людей до заключения суда? Будет ли умный человек призывать всех не выполнять законы, а только то, что он придумает? Будет ли умный человек держать около себя холоуев? Будет ли умный человек заниматься фальсификацией фактов? Будет ли умный человек всем угрожать и всех запугивать, в том числе и НАТО, а сам всех бояться? Будет ли умный человек хвалить Гитлера и его порядок, что равноценно плевок в душу всем участникам войны (в том числе и мне), которые сражались с гитлеровским фашизмом и проливали на фронтах свою кровь?

Могут ли быть у одного че-

ловека все эти «человеческие свойства и качества»? Проснувшись, я вспомнил такого человека. А вы знаете столь одиозную личность?

Иван ГЛАЗОВ, Минск

Нелегитимный президент?

Да, именно такой у нас руководитель страны с 21 июля. Гражданин Лукашенко опять сидит в президентском кресле. И все потому, что у него сила. И еще потому, что часть пенсионеров поддерживает его.

Я тоже пенсионер вот уже два года. Неужели им не понятно, что этот гражданин их дурит: одной рукой добавляет какую-то пенсию, а другой, подымая цены, забирает.

Как я убедился за пять лет, Александр Лукашенко хороший артист. Как он кланяется, когда выступает по телевизору. Какой у него смелый взгляд, когда он говорит про НАТО. А вы слушаете, граждане республики, теперь уже этого бывшего президента. А ведь это всего-

навсего колибри против этой машины. В 1994 этот человек клялся в верности тогдашней Конституции. Чтобы посидеть еще на так полюбившемся ему президентском кресле. Он уже в 1996 забыл про ту Конституцию, которой присягал, и создал послушный ему «карманный» парламент. За пять лет ничего не сделал для людей, за исключением того, что поднял до высот Эвереста цены.

И объявляет по телевизору, что ему доверяют люди. Гражданин Лукашенко! Люди ждут дождущие, когда ты уйдешь. Сам, без лишнего шума. Ты ничего не сделал для нас, твоих граждан, и не сделаешь. Мы в этом убедились. Противно смотреть на цифры, которые нам подсовывают по телевизору твои подручные. Даже твои самые горячие сторонники и пенсионеры отвернулись от тебя. Словом, извини, гражданин Лукашенко, но нам нужен другой президент. Мы просим, уходи...

Анатолий РОМАНОВИЧ, пенсионер, Минск